

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1626

Cap. XV. Omnes gradus ac modi particulares Temperantiæ & Abstinentiæ
perfectæ; & qua ratione ijdem conferant ad custodiam Castitatis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45802](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45802)

Abſtinentia
pro peccati
tinentia ad-
hibenda.

catis, præcipuè carnalibus, sæpius adhibet ieiunia, & leueras abſtinentia prædictis quatuor rebus obſeruans ſemper Obſedientia præſcriptum documenta quæ in proximo capite ponentur.

CAPVT XV.

OMNES GRADVS SAC. MODI PARTICVLARES TEMPERANTIA & Abſtinentia perfecte; & qua ratione eidem conferant ad caſſodiam Caſſiana

Temperantia prudens
cibi quantitate
moderatur
Lib. 5. Ca. 5
& Coll. 2.
cap. 12.

TEMPERANTIA virtus auxilio Prudentia, quæ in rebus omnibus modum adhibet, moderatur imprimis cibi potuſque quantitatem inſumentis neceſſitatem, vires, complexionem, & occupationem corporis multam aut exiguam; leuem aut laborioſam vt enim aduertit Caſſianus, poſſunt omnes eandem omnino regulam in hoc ſeruare, nam alij indiget maiori quantitate, quàm alij: ita vt aliquis cenſeatur temperans, integrum ſumens panem; alter verò intemperans vel mediũ ſumat. & hac ratione veniuntur duo vitia valde pernicioſa: ſi iudices ſcilicet temere, multum comedentem; & ſi inaniter extollas teipſum parcius comedentem: vitia que enim Apoſtolus dicitur cum ait: *a qui manducat, non manducantem ſpernat; & qui non manducat, manducantem non iudicat.* extrema enim cibi portio non eſt certa regula virtutis interna. Hæc enim in eo conſiſtit, ut tentur duo extrema vitioſa: ne ſcilicet plus aut minus ſumatur, quàm ſi neceſſarium, & conueniens ad vitam ipſam ſuſtendam, & ſatisfaciendam obligationibus & oneribus proprii ſtatus; ſiue multũ aliàs ſit, ſiue modicum quod ad id ſufficiat. Gubernandum enim eſſe corpus ait S. Bonauentura in modum, quo Deus mundum hunc gubernat: ita vt nihil ex neceſſario deſit; nec tamen habeat ſuperflua. Præclare hoc declarauit S. Baſilius dicens ſicut in gula intemperantiam declinare, graue ac periculoſum eſt: ita nimiam abſtinentiam corpus atterere, ac per inſimilitatem inutile reddere omni proſectò ratione caret. Aequè igitur periculoſum eſt vtrumque: ieiunio extremum: nam æquè impedire poſſunt exercitia virtutum. Quæ admodum ſi equum adeò pinguem & laſciuientem enutrites vt non poſſis illum in curſu retinere, ſed impetu ſuo te præcipitaret; aut ſi macerando debilitares vt in medio curſu deſiceret, nec poſſet ulterius progredi; vitia que hoc eſſet pernicioſum. Neceſſe igitur eſt extrema vitioſa ita vitare, neque ad dexteram inclines, neque ad ſiniſtram; neque ob nimium carnis caro ſe præcipitet in vitia carnalia; neque ob defectum cibi neceſſarii deiciat in exercitijs virtutum. Cum enim corpus ſit animæ inſtrumentum, eas exercendas; neque Deus illud condidit, vt eſſet otioſum; ſed vt operetur, & laboraret; neceſſe eſt dare ei ſuſtentationem ad id præſtandum accellariam, dicendo cum Dauid: *b fortitudinem meam ad te caſſodiam, vt tibi ſeruiam.*

1 Ro. 148.
Externa cibi
ſumptio
non eſt interna
regula
virtutis.

Proceſſu 6.
Religio.
Cap. 12.
Lib. de vera
Virgi, &
de Conſtit.
monaſt. c. 3.
& Reg. 228.
ex breui.
& ex Fuſſi.

Extrema
vitioſa abſtinentia
vitanda
ſunt.

b Pf. 58. 10.

Quo

Quod si queras, vtrum ex his duobus extremis sit perniciosius, & maiori studio euitandū? respondō duabus regulis, quas adserunt sancti. *Prima* est, quod sani & robusti, & qui constitutionis sunt calidioris, tutius (vt S. Bonauentura docet) possint ad extremum severitatis inclinare: subtrahendo corporalia quae necessaria, quod spiritui ipsi magis subiiciatur. Quod si prius nimium sibi indulgisset, non debet ad alterū extremum vno quasi saltu trāssire; sed paulatim; sicut fecit S. Dorotheus cum discipulo suo Dositheo, cui assuetū comedere quotidie sex libras panis, subtrahebat interdum vnā vnciam; & hac ratione eō deuenit, vt vel octo vncijs in die esset contentus. *Altera* Regula est: quod qui debilis sunt complexionis, ac laboribus debilitati, studiorum praecipue & meditationum, debeant magis recedere (vt ait Gerson) ab extremo subtrahendi sibi necessaria: eō quod hoc illis esset perniciosius, ac detrimentum minus reparabile. Quamobrem dixit Abbas Moyses: (vt refert Cassianus) perniciosius continentiam immoderatam, quam laxitatem remissam supplantare: excessus enim in vna sumptione cibi admissus, statim reparari potest, si in proxima sumptione aliquid de necessarijs subtrahatur; nimia autem continentia, ac debilitas difficilē reparatur; nisi cum detrimento spiritus, & scandalo, & contra proximi aedificationem, habeant laxentur; & redeatur ad saturitatem & illecebras antiquas, quas semel reiecerat. c. *Sic igitur*, vt ait Apostolus *corporum nostrorum hostia & obsequium rationabile*: hoc est cum ea moderatione, quam ratio dicitur; vt castitas conseruetur, & reliquae virtutes non fraudentur auxilio, quo ad suas actiones opus habent; & coniungatur (vt dixit S. Petrus) *virtus cum scientia & abstinentia*, quae se tanquam piae sorores inuicem iuuent.

§. I.

Escaurum qualitas.

Secundo loco moderatur Abstinentia qualitatē ciborū, coercens inordinatū preciosorū, ac delicatorū ciborum, & exquisitē preparatorum desiderium: quos alias gula appetit, ob delectationē, qua eos sumendo afficitur: eum in modū, quo Israelitae in deserto appetuerunt carnes, aliosq; cibos palato suo magis gratos, nausea quadam affecti, a *quod nihil aliud respicerent nisi Manna*, cibū alioquin ex se valde iucundum: nam gula eum solum existimat meliorem, qui palato & appetitui magis placet. Sed neque de hac qualitate certa aliqua regula pro omnibus constitui potest. diuitibus enim ac potentibus delicatoribus escis vti licet, quā pauperibus & plebeis; & secularibus, quā religiosis; valetudinarijs, quā sanis: ac commodanda enim est ciborum qualitas necessitati & complexioni; celsitati, & vilitati status.

Duae regulae quibus cognoscitur extremum perniciosius.

I.

De Inform. Nouicio pa. 1. c. 9.

In eius vita

2.

3 p. Tract. de Myst.

Theol. pract. confid. 10.

Col. 2. c. 17.

S. Bonau.

supra

S. Bern. ad

Fratr. de

Monte Dei.

c. Ro. 12. 1.

Abstinentia valde moderanda.

d. 2. Petri. 1.

5.

Qualitatē ciborum abstinentia moderatur

a Nu 15. 5.

Diuitibus vti licet escis delicatoribus quā plebeis.

Triplex in
cibus ex-
cessus vi-
tandus.

Lib. 1. c. 23.

Religiosi
cibo com-
muni ad
parandum
facili vran-
tur.

Ad Frat. de

Monte Dei

Sermo 30.

In Cantica.

Processu 6°

cap. 33.

Tom. 1.

Tract. 5.

Cap. 5.

In reg. c. 17.

2.

Ad Frat. de

Monte Dei.

In cibus

condimenta

quaerenda

non sunt.

Collat. 5.

c. 11.

Sancti pani

admiscue-

runt ciner-

es.

b Exod. 12. 8.

c Mar. 27.

34.

d Mar. 15. 23.

Lib. de ve-

ra Virgini-

tate.

TRIPLEX autem excessus vitandus est saecularibus in hac materia. Primus est Prodigalitate; ne in huiusmodi delictis multum expendant; Secundus Inhibitionis & Incontinentiae: ne eis vrantur ob mundanam vanitatem. Tertius In sensualitatis: ne eis tanquam gula irritamento vrantur. At Religiosi, & maiorem perfectionem sectantur, Cassiani regulam merito seruare debent, ut cibus sit ad parandum facilis; & quem ad comedendum opportunioris precij compendium praestet; qui que sit conuersationi fratrum vltimae communis. Idem confirmat S. Bernardus dicens: omnes Religiosos merito vti debere cibus totius Communitatis; nisi manifesta ad sit necessitas. Attendendum vero esse, ne ficta sit necessitas, aut a palati appetitu excogitata. Nihil nimium volunt Galeni esse discipuli, qui potius Christi esse debere inuoluntantque & Notam singularitatis Communitatem ipsam scandalizant. Quibus aegroti (vt ait S. Bonaventura) non astringuntur hac regula: nam contra vera & nota necessitas exigit potius, vt eis cum charitate indulgeatur. Quae autem, quod in se est, documenta illa sequi debent, quae propositimus, de morbis ageremus: studeantes horrere, & euitare quamcunq; nimietatem. ferre vero patienter, cum deerunt deliciae, aut cibus apponitur in superfluum. memores omnes eius, quod ait S. Augustinus in sua Regula: illos scilicet liciores esse, qui paucioribus possunt transigere vitam.

Ad hunc Abstinentiae gradum spectat, a condimentis abstinere, quae aliud praestant, quam gulam irritare, & voluptatem percipere. Sufficit (ait S. Bernardus), vt cibi sint comestibiles, non quae suis condimentis, vt sunt magis concupiscibiles, vel delectabiles. Sufficit enim concupiscentiae malitia sua: si enim voluptati, quam illa in cibo sumendo percipit, addantur irritamenta ex ipsis cibus: fient duo contra vnum. & sic si iritus succumbet. Etenim bene Cassianus ad hoc propositum perpendit: quisquis degustatione immunditiae suauitatis offensus, ne ad momentum quidem delicias gutturis suauitatis inuenit castigare: is nullatenus poterit vel occulta vel maiora corporis delicta refragare. Multi Sancti pani admiscuerunt cineres, & cibo rem aliquam amarum: vt hac ratione gulam mortificarent; & b agnus Paschalis edebatur lactucis aggregibus; ne in cibo illo sacro locus daretur sensualitati. Et si in mor fueris c fellis, d viniq; myrrhati, quod obtulerunt Christo Domino in cruce pendenti: erubescas, si condimenta quae ras, quae delectent, tuas quae irritent voluptates. Sed accuratius adhuc (ait S. Basilus) reiicienda esse illa condimenta, quae Luxuria motus excitant, quale ait esse, nimium sale, ob rationes paulo inferius adferendas.

§. II.

De Abstinentia à Vino.

IN eodem Abstinentiæ gradu fuit etiam valde celebris inter sanctos illa, quæ à carnibus & vino abstinerebat. Nam in veteri testamento Daniel dicit de se ipso: trijum hebdomadarum diebus a caro & vinum non introierunt in meum: sed orabat Dominum Deum pro populo tuo. Et S. Hieronymus ex Iosepho refert de Edessenis, quod seruarent perpetuam castitatem, abstinentes semper à carne, & vino. Sed multò adhuc amplius eadè Abstinentiæ ratio floruit in nouo Testamento. Nam (vt idem Sanctus ait, & Sanctus Iherodorus) ante diluuiam nec carnes comedebantur, nec bibebatur vinum; sed post diluuium cœpit vtriusque rei vsus. Veniens autem Christus Dominus in mundum, reduxit res ad sua principia: luadens quod perfectius esset, iuxta sententiam Apostoli dicentis: *b bonum est non manducare carnem, & non bibere vinum.* Quare Ecclesia Sancta ex inspiratione spiritus sancti, constituit Abstinentiam à carnibus duobus diebus singulis hebdomadis, vigilijs aliquorũ sanctorum, Quatuor anni Temporibus, & tota Quadragesima. Et S. Clemens in Constitutionibus Apostolicis ait, quodd in septimana sancta abstinerebat etiam à vino; nec alijs cibus sumebatur, quàm panis, & aliqua olera; nec bibebatur aliud, quàm aqua.

Hæc Abstinentia à vino valde fuit magni æstimata. Nam (vt S. Thomas aduertit) ad eod est difficilis huius rei moderatio, vt illam solam respiciat specialis illa virtus, quæ vocatur *Sobrietas*: cuius contrarium est vitium *Ebrietas*: cuius propria malitia in eo consistit, vt in tanta copia bibatur, vt rationis iudicium turbetur: ex quo tot oriuntur incommoda, vt S. Chrylostomus vitium illud appellet diabolicum, matremque omnium vitiorum.

NAM primùm, destruit Castitatem, iuxta illud Salomonis: *cluxuriosa res est vinum, & tumultuosa ebrietas: quicumq; his delectatur non erit sapiens*: & Apostolus ait: *d nolite inebriari vino, in quo est luxuria*: quam ob rem S. Basilius cultoribus castitatis suadet, abstinere à vino; præcipuè verò iuuenibus, & ita ait: *vinum addis inuentur: actum est de castitate.* Et S. Hieronymus, Virgini sponsæ Christi suadet fugere vinum tanquam venenum.

H v c accedit, quod excessus in potu vini destruat charitatem fraternam Et vt dixit Ecclesiasticus: *e vinum multum potatum irriuationem, & iram, & rinas multas facit. Amaritudo anima vinum multum potatum.* Nã quemadmodum ignis probat ferrum durũ: sic nimium vinum cor a superbiorum arguet: nam cor inflammat irã; emollit luxuriã, & ad omne peccatum extimulat.

SPECIATIM autem laxat linguam, & impellit ad loquendum imprudẽter, & ad infidelitatem in custodiendo secreto. ac propterea Spiritus Sanctus suadet: *f noli Regibus dare vinum; quia nullum est secretum ubi regnat ebrietas*.

a Daniel.
10.3.Lib. 2. in lo
uini.Lib. 1. de
Offic. Eccl.
c. 44.b Rom. 14.
21.

Lib. 5. c. 19.

2. 2. 7 144.

c. 150.

Hemil. 71.

ad pop. D. 35

c. Ante om-

nia.

c. Pro. 20. 1.

d Eph. 5. 18.

Lib. de vera

Virgin. c.

Reg. 10. Fu-

si. Et de Cõ-

stit. mona-

sti. c. 21.

Epistol. ad

Eustochiã.

2.

Eccl. 31. 38.

c. 39.

Prou. 23. 29.

3.

Et obliuiscuntur iudiciorum Iustorum, & obligationum officij sui.

4.

g Osea 4. 11
h Prou. 13. 9
i Eccle. 2. 3.

IDEM vini excessus reddit hominem ineptum & inhabilem ad sapientia diuinæ illustrationes; & ad veræ deuotionis affectus. nam (vt dixit Oseas propheta): *g fornicatio, & vinum, & ebrietas auferunt cor, & h suffundunt oculum* solum corporis, sed multo magis animi ac propterea dixit Ecclesiastes: *tam in corde meo abstrahere a vino carnem meam, ut animum meum transferret ad Sapientiam, deueniremque Stultitiam.* Quæ sententia insinuat: se propter Luxuriæ se tradidisse quod fræna potationi laxasset. Quare ad se reuertitur, à vino abstinere, vt posset esse verè Sapiens.

5.

k Eccl. 19. 7.
l Prou. 23. 4.

IDEM etiam vitium facit hominem incòstantè in omni bono, nam (vt Ecclesiasticus): *k vinum & mulieres apostatare faciunt sapientes, & arguentur* 19. Nec mirum est, eos succumbere tentationibus: siquidem (vt Salomon dixit) sunt *l quasi sopitus gubernator in medio mari, amisso rationis clauo.*

6.

Verfu. 29.

DENIQUE preciosissima quæque humanæ naturæ bona corrumpit, quæ sunt salus, vita, honor, fama, libertas, iudicium & ratio, quæ homini sunt propria, quibus distinguitur à bestiis. quare concludit Sapiens: *cui vult patri vult: cui rixæ: cui fovea: cui sine causa vulnera: cui suffusio oculorum: non qui commorantur in vino, & student calicibus epotandis: ne inuicem vinum quoddo flanescit, cum splenduerit in vitro color eius: ingreditur blandè sed in nauem mordebit, vt coluber, & sicut regulus venena diffundet. Oculi tui videbunt & concupiscent extraneas, & cor tuum loquetur peruersa.* Hæc Salomon: quæ postea confirmat S. Augustinus, dicens: *O dolorosa Ebrietas, omnium malorum mater, omnis luxuriæ soror, omnis superbiæ pater! O Ebrietas, tu mentes excæcas, iudicio recto cares, còsiliu nullum habes, blandus dæmon es, inuenum dulce es, peccatū suauè es! insania volūtaria, ignominiosus languoris sanæ debilitatio, turpitudine morū, dedecus vitæ, honestatis intamantia corruptela.* O Ebrietas, discant te diligètes agnoscere, discant te detestari, discant te velut mortem effugere: quoniã qui te dilexerit, Regnum cælorum non consequetur. Ebrietas (ait S. Ambrosius) est carnalitatibus circa stultitiam, sapientiæ venenum. Quid est homo ebrius nisi superflua Carum? Cuius vita somnus, & cuius somnus est ipsa mors. Ne temerè de tua fortitudine præsumas: quia neque fortior es, quam Loth; neque continentior quam Noë. Hic *m inebriatus est, & turpiter nudatus; ille autem n inebriatus, & per filiarum fraudem incestum carnem eis admisit.*

Sermo ad Fratres in Eremito, c. 13. ubi horrendum ad ducit exemplum Serm. de sobrietate & castitate.
Lib. de Elia & Ierunio in Lib. 2. de Abraham.
Gen. 9. 21. n. 6. 19. 30.
S. Thomas 2. 2. q. 149. 23.

PROPTER omnes has rationes fuit hoc vitium valde seuerè prohibitum Ecclesiasticis, & multo adhuc seuerius Religiosis, & virginibus: eo quod inde aduersetur Castitati, coniunctioni mutua, orationi, silentio, & Perfectioni, quam profitentur. Et quamuis moderatus vini vsus non sit illicitus abstinencia tamè eius vel omnino, vel ad tempus semper fuit valde còmen-

data,

data, & laudata in scriptura facta. Et o *Aaroni eiusq; filii sacerdotibus dixit Dominus: vinum, & omne quod inebriare potest non bibetis, quando intratis in tabernaculum testimonii, ne moriamini.* Et lex Nazaeorum, qui p *votum faciebant, ut sanctificarentur, seq; Domino consecrarent, erat, vt a vino, & omni, quod inebriare possit, absterent.* Quod confirmauit Angelus Gabriel, cum de Sancto Ioanne Baptista, Euangelicæ legis Præcuratore, dixit: *q; erit magnus coram Domino; & siceram non bibet; & spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris suæ: vt statim appareret, quàm esset gloriosus modus hic abstinentiæ, qui tantam eius excellentiam comitabatur, quasi fundamenta iacturi ad designandam Legem Nouam.* Quamuis autem S. Apostolus suaferit Timotheo discipulo suo, vt *Modico vino vteretur, tamen paulò ante dixit: te ipsum castum custodi, & tunc causam subiunxit, cur suaderet modico vti vino; propter stomachum, inquit, suum, & frequentes infirmitates tuas; & quoniam opus erat maioribus viribus ad grauiores sustinendos labores.* Magnumq; indicium est sanctæ cõsuetudinis Timothei, quam mutare noluit, nisi à suo Magistro impulsus; cuius consilio securior est facultas, illam mutandi Et vt S. Bernardus ait, qui talis fuerit, qualis erat Timotheus, benè licebit ei ea facultate vti,

§. III.

Tempus & modus cibum sumendi.

TERTIO loco præscribitur Temperantia tempus & horam sumendi cibum; & quoties, & in quo loco sit sumendus obseruatis in omnibus Prudentiæ Regulis, & attenta necessitate sumentis, & cõsuetudine Patriæ, statutiq; Religionis, ita vt præscripta hora cõueniēs non præueniatur prætextu alicuius sensualitatis: ne talis in illud vā incidat, de quo dixit Ecclesiasticus: *aterra, cuius principes mane comedunt: beata vero terra, cuius principes vescantur in tempore suo ad reficiendum, & non ad luxuriam.* Idem autem intelligit comedere mane, & comedere extra tempus, & propter voluptatem Aptè autē utrumque coniunxit: qui enim ob sensualitatem suam comedit; nec horam seruat, nec tempus; qui autem comedit ad refectionē & sustentationē naturæ, non præuenit tēpus ad id aptum. Estq; signū exiguæ valdeq; infantilis viuetutis, quod quis huius gulæ modo se dedat. Nam (vt Cassianus aduertit), qui non exspectat patiēter horā præscriptam, nec se ipsum superat, ne extra præscriptum tempus comedat; is difficilè poterit seipsum vincere in rebus maioris momenti. In solo vno casu (ait ipse) Patres Eremitæ horam præueniebant, aut sæpius, quàm solerent, comedebant: quando scilicet opus erat charitatem & societatem hospitiibus exhibere. Sed nec tunc præscriptam sibi quantitatem ciborum excedebant: imo aliqui medietatem tantum suo tempore sumebant, reijcientes aliam medietatem ad horam, qua hospes illo die esset venturus. Et vniuersim suadebant, magis expedire, quo-

o *Leu. 10. 9.**Ezech. 4. 21.**p Thm. 6. 2.**q Luc. 1. 15.**1. Tim. 5.*

23.

Apolog. ad Guibet. & Seru. 10. in Cans.

Temperantia tempus sumptioni cibi præscribit.

*a Ecc. 10. 16.**Lib. 5. c. 20.**24. & 25.**Coll. 2. c. 26.**Lib. 5. cap. 9. & collat. 2. c. 23.*

Epist. ad
Eustoch. &
in Regul.
cap. de Ab-
stinencia.

Regul. 72.
ex Fufis.

b 1. Cor. 14.
40.

Ad Fratres
de Monte.

Serm. 18.

d Osee, 7. 4

e Eze, 18. 19.

¶ Prov. 23. 1.

Lib. 1. Mo-
val. c. 4.

Lib. 1. Offic.
c. 20.

tidie semel aut bis moderatum cibum sumere; quam diu abstinere, & post se se saturare & replere. Et S. Hieronymus ait: melius esse, quotidie parum quam raro satis sumere: quemadmodum terræ, vtilior est pluuia sensim ascendens: quam nimbus magno cum impetu cadens. nimius enim cibum perdit bona Exercitia: magis igitur expedit, ita illum sumere, vt statim post illa continuare.

DENIQUE Temperantia ordinē & rectitudinē præscribit in modo sumendi cibum: vt decentia, qualitati sumētis, & circumstantium ædificationi deservetur; multo quæ magis illa, quæ Deo D. N. placeat: in cuius præsentia supra dicebamus, cibus sumendus est, vt excitemur ad id faciendum cuius gratia par est, decentia interiori & exteriori, quemadmodum qui comedit coram Principe & Rege terræ, grauitatem & totius hominis compositionem magnam seruaret in mensa. Quare in comestione (ait S. Basilius) seruanda esse documentum illud Apostoli, dicentis: *b omnia vestra honeste, & secundum ordinem fiant.* Sed duo præcipue extrema sunt vitanda: alterum, comedere valde festinanter, magnosque bolos sumendi: id enim est magnum in oratione valde interioris appetitus indicium; & sanitati, bonæque digestionis contrarium; & nominatim grauitati ac modestiæ Religiosæ. quod fufius prosequitur S. Bonauentura sequutus S. Bernardum. *Alterum est, nimis tarde comedere, diu cibum aut potum in ore retinendo, vt inundo & gurgulio sapore diutiùs delecteris.* Hunc gula modum S. Dorotheus Lemargidus est insanam palati siue gutturis voluptatem appellat: qualis erat illi de quibus dixit Osee: *quod d super triticum & vinum ruminarent, eum in tractu quo solent animalia ruminantia; vt, dum comedunt & bibunt, maiore percipiunt voluptatem.* De vtroque hoc extremo admonet Ecclesiasticus dicens: *ne, cum manducas multum, odio habueris. Et si in medio multorum sedisti, prior illis ne extendas manum tuam nec prior bibere. Cessa prior causa disciplina, & noli nimis esse, & tardior, ne forte offensa.*

SEU aliùs adhuc hæc monita ac documenta tradit Salomō, dicens: *quando sederis, vt comedas cum principe, diligenter attende, que apposita sunt ante faciem tuam: & statue cultum in gutture tuo: si tamen habes in potestate animam tuam.* In qua sententia quinque momenti documenta tradit, seruanda præcipue in conuiujs, de quibus Gregorius ait, vix fieri posse abique aliquibus peccatis. Ac propterea S. Ambrosius perfectionis cultoribus suadebat, illa fugere: eod quod multum temporis in eis expendatur. Multaque verba profana & noxia proferantur, quibus non possis aures tuas occludere; quod si impedire illa tentes, habebis superbus, & inurbanus. Cogent etiam nolentem comedere, & bibere præter tuam consuetudinem; & quolibet excessu, & inordinatione acciden-

te maculaberis, eò quòd præsentia tua censeberis omnes approbasse. Quoniam autem non possunt interdum huiusmodi conuiuia euitari, seruanda tibi sunt prædicta Salomonis documenta. *Primum* est, vt *diligenter attendens qua apponuntur*, non te effundas ad vescendum de omnibus; sed prius consideres, quòd magis tibi expediat. *Secundum*, vt *statuas cultrum discretionis in guttore tuo*, perpendens periculum cui expositus es, gulæ succumbendi, si nimius cibus per tuum guttur ingrediatur. *Tertium* est, vt *non desideres de cibis eius*; sed cultro mortificationis iugules desiderium & appetitum ciborum, & vinorum delectabilium & pretiosorum, quæ sunt verè *panis mendacii*, hoc est fallaces & mendaces cibi, qui te decipiunt alliciendo, & impellendo ad plus sumendum, quàm opus habeas. *Quartum* est, vt cultrum quoque statuas in guttore tuo, mortificando linguam, ne ad loquendum laxetur; nam etiam imminet periculum succumbendi & moriendi propter sermonem. *Quintum* est, vt comedas, loquaris, totumque illud opus facias, quasi cultrum in guttore tuo haberes: qui in memoriam reuocet, moriendū tibi esse; fieri que possit, vt ex ipsa mensa deducaris in sepulchrum. Hisce quinque documentis satis munitus eris contra gulæ spicula: quamuis victoria ad eò sit rara, vt Sapiens idē adiecit: *si tamen habes in potestate animam tuā*: quasi dixerit: hæc omnia, quæ tibi dixi, facito, si tantam habes virtutē, vt animam tuā frænare & intra certos limites in huiusmodi occasionibus continere possis: Nā grauius & prudētius S. Chrysostomus dixit: quis est vincēs tā facile inimicos, vt prædens trophæum erigat? S. Augustinus etiā cū multum in sanctitate profecisset. Deo D. N. dicebat: quotidie cōtra appetitū comedendi & bibendi pugno: & quis est Domine, qui non aliquando metā & necessitatis limites egrediatur: quicquidque is est, magnus certē vir est: debetque merito sanctum nomen tuū magnificare: ego autē non sum talis, sed homo peccator. Et quāuis aliqui sint (vt ait Cassianus), qui facile cōuiuia euitēt, cibosque delicias sibi non procurēt: pauci tamen sunt, qui moderatē vtātur, sibi permissis; sciantque se ipsos mortificare, cū illos habent coram se positos. Quare aptum illud est consiliū, vt aliqua semper mortificatio fiat dum cibus sumitur, aliquid relinquendo eorum quæ melius se vident, & palatum delectant, tam vincendæ gulæ causa quàm Christo D. N. in eius pauperibus aliquid tribuendi. Nam si qui valde se mutuo diligunt, cū simul comedunt alter alteri offert bolū aliquem iucundioris cibi, aut etiā mittit extra mensam, si prope sit: non censebitur magnum quid facere, qui Christum Dominum verè ex corde diligit: si aliquid comedere omittat, quo aliās recreabatur, vt ad ipsum Dominū mittat in suis pauperibus existentem, & id expectantem. Aduertit enim S. Greg. semper expedire, vt misericordia cum abstinentia coniugatur, in diebus præcipuè ieiunij: ita vt demus egētibus, quod nobis superest, aut ex cibis subtrahimus.

Discretio
in comestione adhibenda.
Desiderium vinorum delectabilium fugiendū.
Mortificanda lingua in conuiuio.
Memoria mortis adsit.

Hom. 59. ad Popul.
Lib. 10. Cōfess. c. 8.

Lib. 5. c. 7.

3 p. Passerius. Admon. 110

§ III. Oratio & Gratiarum actio.

Oratio
præmittenda
conuiuio.

DENIQUE, cum pugna cibi præsentibus adeo sit continua Prudentia fuerit; ut quisque se oratione præmuniat, qua possit victoriam de se reportare. Quare quisque deberet breuè aliquã piãq; orationè in præsentibus, qua se præmuniret, qualis hæc esse posset. *Domine Iesu Christe, fili Dei viui, qui in passione tua sitiens felle & aceto potatus es, da mihi verã temperantiam, ut in hac hora, ita mee necessitati ad gloriam tuam pure satisfaciam, et non in modo voluptati deseruiam, qui regnas in secula seculorum Amen.*

Monialem
Dæmonem
in adie
comesta
lactuca.
Lib. Dia.
log. c. 4.

Ad idem dirigitur Benedictio mensæ cū orationibus, quibus Ecclesiæ dicitur, facto signo crucis super cibum & potum, ut Dæmones fugiãt, qui fauces ipsos acuiunt, ut hominem ad se delectandum alliciant: imò interdum ingrediuntur ipsos cibos: refert enim S. Gregorius de quadam Moniali in horto Monasterij lactucã quãdã comedit, quæ sibi videretur ad delectationem apta & statim fuit à Dæmone obfessa, qui postea factus est, se in ipsa lactuca ille, & in ea etiã ingressus esse; eò quòd ipsa Monialis non signasset illã crucem.

Post mensam
gratiarum
agendã
Deo.

Mat. 26. 30.
Homil. 57.
ad Populũ.

Post mensam officij suum negligere non debet virtus gratitudinis: gratias Deo agere propter accepta dona, quæ qui sumpsit non erat promeritus. Dicit autem aliquè diuinarũ laudũ hymnũ, quæ admodũ Saluator ipse, in ultima cœna finita, dixit; imò quoties cibũ sumpsisset, hymnum de morte cantabat. Ex quo Ecclesia modũ cõstituit ad huiusmodi gratiarũ actiones, præsertim psalmos valdeq; piã orationes. S. Chryostomus quendã indicat modum valde celebrem apud antiquos Patres, quẽ minutim explicat, quasi singulis verbis ut pote valde pijs, ac teneris sese oblectaret: ita autem se habet.

22. Cor. 9. 8.

Benedictus Deus, qui pascis me a iuuentute mea. Qui das escam omni carum ple gaudio & lætitia corda nostra, ac ut semper omnem sufficientiam habentes, ad demus in omne opus bonum in Christo Iesu Domino nostro: cum quo tibi honor & gloria & imperium cum sancto spiritu in secula, Amen.

Sub sumptione
cibi
actus gratitudinis
exercendus.

*Gloria tibi Domine, gloria tibi sancte, gloria tibi Rex, quoniam dedisti nobis in lætitia, imple nos spiritu sancto, ut inueniamur in conspectu tuo beneplacenter, non erubescens, quando reddes unicuique secundum opera sua. Idem orationis & gratitudinis modus seruandus est etiam, dum ipse cibus famitur, iuxta Apostoli consilium in proximo capite indicatum: Sed nominatim post cibũ sumpseruandus est; quando Dominus noster auxilium nobis præstiterit ad triumphũ de gula reportandũ. Et vniuersim in omnibus victorijs, quas ab hostibus, castitate oppugnãtib; obrinebimus, meritò debemus gratissimos nos ostendere ei, qui ex ingenti sua misericordia, & per filij sui meritis eas nobis donauit. Dicemusq; frequẽter, animoq; valde demisso & grato in uia illa piãq; Apostoli verba: *gratias Deo, qui dedit nobis victoriã per Dominum nostrũ Iesum Christũ: cui sit honor, lausq; perpetua, & gloria in æternũ Amen.**

21. Cor. 15.
37.

I R A C T A T U S